herpy

GEKKOER

Ocellated velvet gecko

Oedura monilis

Oedura monilis er en slank, nataktiv klatrer fra det østlige Australien med et mønster af mørke øjepletter og brede tæer, der minder om små sugekopper. Den lever i træer og på klipper, tager villigt foderinsekter og er en rolig, robust gekko for den, der vil prøve slægten *Oedura*.

Familie: Diplodactylidae Tidligere navn: *Oedura ocellata; Oedura attenboroughi* Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**8-10 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Træboende og klippeboende**
Biotop	**Savanne, regnskov og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**50 × 30 × 40 cm** L × B × H til 3 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-27 °C**
Hotspot	**29-33 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**40-60 %**
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis, parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Kuld pr. år	**3-5**
Inkubation	**55-70 dage** ved 27-29 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står hverken på CITES eller i EU's bilag til forordning 338/97 (slægten Oedura er ikke blandt de australske slægter på CITES liste III), så der kræves ingen CITES-papirer. Australien tillader ikke udførsel af vilde dyr, så dyr i handlen er opdrættet i fangenskab. Spørg altid sælgeren om herkomst og opdrætsbevis, og tjek de aktuelle danske regler hos Fødevarestyrelsen.

Om arten

Oedura monilis er en lidt flad, slank gekko med stort hoved, store øjne uden låg og en hud, der føles blød som fløjl. Slægtsnavnet *Oedura* betyder "opsvulmet hale" og hentyder til slægtens tykke haler, men hos denne art er halen kun middellang og omtrent rund i tværsnit. Ryggen har et mønster af øjepletter, og artsnavnet *monilis* kommer formentlig af latin *monile*, halsbånd eller perlekæde, som en hentydning til tegningen. Tærne er brede, med fine lameller, så gekkoen kan gå op ad lodrette flader, også glas.

Voksne dyr bliver 8-10 cm fra snude til kloak; gennemsnittet er omkring 8 cm. Den oprindelige hale er 55-83 % af kropslængden, så et voksent dyr med uskadt hale måler omkring 12-18 cm i alt. Levealderen er ikke kendt; 10-15 år er et forsigtigt skøn, og den nærtbeslægtede *Oedura tryoni* kan stadig lægge æg som 22-årig. Arten er meget varierende i farve og tegning, og nogle bestande lever mest på træer, andre næsten kun på klipper.

Arten blev beskrevet af C. W. De Vis i 1888. Den har delvis været ført under *Oedura ocellata* og senere under *Oedura attenboroughi*, men de navne bruges ikke længere. I 2019 blev gruppen gennemgået igen, og der blev beskrevet tre nye *Oedura*-arter fra det indre af det østlige Australien, hvoraf nogle bestande tidligere var regnet med til *O. monilis*. Ældre pasningsoplysninger under navnet kan derfor dække flere nært beslægtede arter, og dyr i handlen er ikke altid bestemt efter de nye grænser.

Oedura-arterne er rolige dyr, der sjældent bider, men de er hurtige og kan springe fra hånden. Tag dem helst kun op, når det er nødvendigt. Som hos andre gekkoer kan halen smides, og den vokser ikke ud igen i samme form.

Udbredelse og levested

Oedura monilis findes kun i Australien, i det østlige Queensland og det nordøstlige New South Wales. Typelokaliteten er blot angivet som Queensland, og typeprøven af det gamle navn *Oedura attenboroughi* stammer fra egnen vest for Emerald i det centrale Queensland. Langt de fleste fund ligger i Queensland.

Udbredelsen er ikke skarpt afgrænset. Efter gennemgangen af gruppen i 2019 er nogle fund fra det indre af landet henført til nye, nært beslægtede arter, og enkelte fund længere mod syd og vest skyldes formentlig fejlbestemmelser. Kortets ramme er derfor et overslag.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien.

LEVESTED

Oedura monilis lever i mange slags levesteder, fra åben skov og regnskovsbryn til tørre, tætte regnskovskrat med lianer. Den er halvt trælevende og halvt klippeboende. I nogle bestande sidder den mest på træer, i andre næsten kun på klippeflader, og i nogle bruger den begge dele. Om dagen skjuler den sig bag løs bark, i sprækker og under sten og nedfaldent træ.

Efter mørkets frembrud kommer den frem og jager insekter på stammer, klipper og døde grene. Klimaet i området er varmt om sommeren og køligere om vinteren, og gode avlsresultater hænger sammen med en kølig, tør vinterpause.

Pasning

TERRARIET

En enkelt *Oedura monilis*, et par eller en han med to hunner kan holdes i et terrarie på mindst 50 × 30 × 40 cm (længde × bredde × højde). Mere plads er et godt valg.

Gekkoen er en klatrer, så giv terrariet højde og mange lodrette og skrå flader: korkplader sat på skrå i 45-80 graders vinkel, stykker af trægrene og klippelignende plader. Træbregnestammer passer godt til arten, og som bund kan bruges en blanding af 70 % tørvemuld og 30 % sand eller af omtrent 60 % legesand og 40 % sigtet tørvemos. Et lag på 3-5 cm giver en bund, der holder lidt fugt.

Alle *Oedura*-arter er dygtige klatrere, også op ad glas, så låget skal slutte tæt. Sørg samtidig for god ventilation. Giv flere skjul, så hver gekko kan trække sig tilbage. Hold ikke to hanner sammen.

TEMPERATUR

Giv arten en omgivende temperatur om dagen på omkring 24-27 °C og et varmt sted på 29-33 °C, fx under en lille glødepære, der varmer en korkplade. En pæres varme varierer meget fra mærke til mærke, så mål altid med et digitalt termometer. I Australien kan ekstra varme undværes, hvis stuen er varm nok.

Om natten må temperaturen gerne falde. Nattemperaturen i naturen er ikke kendt; 18-22 °C er et fornuftigt, forsigtigt udgangspunkt.

Vil du avle, er en kølig vinterpause vigtigst. Sænk temperaturen til omkring 16-18 °C uden varmt sted i fire uger, sprøjt kun en til to gange om ugen, og fodr ikke. Hæv derefter temperaturen igen. Uden avl er en pause ikke nødvendig. Manglende vinterkøling er den mest almindelige grund til dårlige avlsresultater.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Oedura monilis trives med middel luftfugtighed. Sigt efter 40-60 %. Sprøjt terrariet 3-4 gange om ugen. En vandskål kan bruges, men kan også udelades, når der sprøjtes, så dyrene kan drikke dråber fra vægge og dekorationer.

Lad terrariet tørre mellem sprøjtningerne, så bunden ikke bliver konstant våd. Et fugtigt skjul med mos hjælper under hudskifte. Efter vinterpausen sprøjtes der dagligt de første tre uger, hvilket dyrene ser ud til at sætte pris på.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Oedura monilis er nataktiv og har ikke noget kendt behov for UVB, og UVB giver ingen synlig forskel. Giver du det alligevel, skal det være et svagt lys med masser af skygge (Ferguson-zone 1), og dyrene skal kunne trække sig helt væk.

Kalk med D3 på foderet dækker behovet. Hold lyset tændt omkring 12 timer i sommerhalvåret og lidt kortere om vinteren, hvis du vil give dyrene en vinterpause. Undgå direkte sol, som hurtigt overophetter et lille terrarie.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Oedura monilis lever af insekter og tager næsten alle foderinsekter i passende størrelse: fårekyllinger, græshopper, kakerlakker, mindre melorme og larver af sorte soldaterfluer. Byttet må ikke være længere end gekkoens hoved er bredt. Giv 3-4 fårekyllinger pr. gekko tre til fire gange om ugen.

Som tommelfingerregel fodres voksne to-tre gange om ugen og unger tre-fire gange, og i den kølige tid skæres der ned til hver syvende til tiende dag. Reglen er lånt fra den nærtbeslægtede *Oedura gemmata*.

Pudr insekterne med kalk, jævnligt med kalk med D3 og af og til med et multivitaminpulver. Hunner i avl og unger har brug for ekstra kalk. Fjern insekter, der ikke bliver spist, så de ikke generer gekkoen, når den sover.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Oedura monilis er et roligt og skjult dyr, som mest er aktivt efter mørkets frembrud, men det kan af og til ses fremme i dagtimerne. Føler det sig truet, krummer det ryggen og vifter med halen. Hos flere arter i slægten ses det også, at de logrer med halen, før de snapper et byttedyr.

Arten holdes enkeltvis, som par eller i små grupper med en han og to hunner. Hanner skal holdes hver for sig, da de bliver uvenner. Ungerne kan som hos *Oedura tryoni* bo sammen i de første seks til otte måneder, men del dem, så snart hannerne viser tegn på kønsmodning. Giv alle dyr flere skjul. Tag kun gekkoen op, når du skal, og lad den løbe fra hånd til hånd i stedet for at gribe fat i den.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne af *Oedura monilis* kendes på to små udbulinger på halerodens underside, hemipenisbulerne. Arten har desuden én kloakspore på hver side af kloakken. Hos den nære slægtning *Oedura tryoni* bliver bulerne synlige efter seks-otte måneder. Alder og vægt ved avlsstart er ikke kendt.

Hunnen er som regel lidt mindre og slankere. Avlsdyr bør være kraftige, voksne og i fin foderstand. Vær særlig opmærksom på kalk til hunnerne.

PARRING

Hos *Oedura monilis* følger avlssæsonen de australske sommermåneder fra omkring oktober til februar. Det er den periode, hvor hunnerne lægger æg, og de nærtbeslægtede arter følger samme mønster. Start med en køligere og tørrere vinter med kortere dage. Når temperaturen, lyset og sprøjtningen stiger igen om foråret, begynder dyrene at parre sig.

Hold en han sammen med en eller to hunner. Nogle år lægger hunnerne mange æg med god frugtbarhed og andre år næsten ingen, og utilstrækkelig vinterkøling er formentlig forklaringen.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen af *Oedura monilis* lægger to æg ad gangen. Regn med 3-5 kuld pr. sæson med 28-35 dages mellemrum; tallene er lånt fra de nærtbeslægtede *Oedura tryoni* og *Oedura gemmata* (3-4 kuld).

Stil en lille plastboks med en indgang i låget og 3-5 cm fugtigt sphagnum, kokosmuld eller sand i terrariet. Så længe materialet ikke tørrer helt ud, gør det ikke noget, hvis æggene først findes efter et par dage. Giv hunnen kalk og rigeligt med insekter gennem hele sæsonen.

INKUBATION

Flyt æggene af *Oedura monilis* forsigtigt til en lille boks med vermiculite blandet med vand i forholdet 1:1 efter vægt, og vend dem ikke. Brug en inkubator, der holder 27-29 °C. Ved 28-29 °C klækker *Oedura*-æg efter 55-70 dage, hos *Oedura tryoni* efter 60-65 dage ved 27-29 °C.

Det er ikke kendt, om temperaturen bestemmer ungernes køn.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Hos de nære slægtninge skifter ungerne hud inden for de første 48 timer og begynder at tage små fårekyllinger efter et par dage til en uges tid. Hold ungerne af *Oedura monilis* på køkkenrulle, så du kan se foder og afføring, og giv dem et fugtigt skjul. Sprøjt let, men lad terrariet tørre mellem sprøjtningerne.

Fodr dem hver dag eller hver anden dag med bittesmå insekter pudret med kalk, og lad dem æde sig mætte. Nogle få unger kan bo sammen de første måneder, men skil dem ad, når kønnene viser sig. Har en unge svært ved at skifte hud, hjælper et døgn i en lille boks med en fugtig klud.

Sundhed og typiske fejl

Oedura monilis er robust, og de typiske fejl er de samme som hos andre insektædende gekkoer:

- Mangel på kalk og D3, især hos unger og avlshunner. Det giver bløde kæber, krumme lemmer og rystelser. Pudr insekterne jævnligt.
- Hudrester på tæer og halespids, hvis luften er for tør. Giv et fugtigt skjul, og løsn resterne med en fugtig klud.
- Overvægt, hvis den fodres for ofte med fede insekter som melorme og zophobas.
- Mug og bakterier i en konstant våd bund. Sørg for ventilation og lad bunden tørre mellem sprøjtningerne.
- Dårligt avlsresultat uden en tilstrækkelig kølig vinterpause.

Gekkoen skal have klare øjne, en fyldig hale og et godt greb. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis den taber sig, ikke spiser i flere uger eller virker slap.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.